

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Aan de leden en plaatsvervangende leden van de Vaste commissie voor Economische Zaken
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Betreft: Schriftelijk Overleg Legaal en gezond fokbeleid

Den Haag, 16 juni 2015

Geacht Kamerlid,

Op donderdag 25 juni voert uw commissie een Schriftelijk Overleg over een legaal en gezond fokbeleid van (ras)honden. Op de agenda staat malafide puppyhandel, evenals het projectplan 'Gezonde en Sociale hond in Nederland' (hierna: Fairfok) van de Raad van Beheer op Kynologisch Gebied in Nederland (hierna: de Raad van Beheer) en de reactie van staatssecretaris Dijksma daarop.

Graag sturen we u hierbij onze reactie op het Fairfok projectplan toe, evenals aanbevelingen voor een legaal en gezond fokbeleid en voor de bestrijding van de malafide puppyhandel. In de bijlage vindt u tevens twee rapporten over dit laatste onderwerp. Wij hopen dat u hier kennis van neemt en deze punten in zult brengen tijdens het SO Legaal en gezond fokbeleid.

Bij voorbaat hartelijk dank voor uw overweging.

Met vriendelijke groet,
namens de Dierencoalitie,

Dirk Jan Verdonk
Voorzitter

De Dierencoalitie is een samenwerkingsverband van 17 dierenwelzijnsorganisaties, met een gezamenlijke achterban van meer dan een half miljoen leden en donateurs.

Legaal fokbeleid: malafide puppyhandel

Zoals ook blijkt uit de reportage van Omroep Brabant, moet er nog veel gebeuren om de malafide puppyhandel daadwerkelijk aan banden te leggen. Wij kijken daarom met ongeduld uit naar de aangekondigde beleidsevaluatie en het onderzoek van de Europese Commissie naar het welzijn van honden en katten die betrokken zijn bij handelspraktijken. Tevens bieden we u hierbij de rapporten *'Puppy trade in Europe'* (2013) van Vier Voeters en het onderzoek malafide puppyhandel *'De Puppydossiers'* (2010) van het IFAW aan. Ook doen we op basis daarvan de volgende beleidsaanbevelingen.

Criminaliteit en handhaving

Volgens bijgevoegde rapporten zijn er gevallen bekend van documentvervalsingen, corrupte dierenartsen, belastingontwijking en bedreiging van dierenartsen en consumenten. Bovendien zijn er ernstige tekortkomingen wat betreft het dierenwelzijn tijdens de fok, het vervoer en de handel.

De broedfokkers en malafide handelaren zijn veelal bekend bij de handhavende instanties.

Om deze wanpraktijken wat betreft dierenwelzijn en andere, gerelateerde overtredingen, hard aan te pakken zijn de volgende maatregelen nodig:

- Meer handhavingscapaciteit, evenals prioritering van de malafide handel in puppy's bij Justitie, mogelijkerwijs door het aanstellen van een gespecialiseerde Officier van Justitie op het gebied van dierenwelzijn;
- Monitoring van de plegers van deze delicten om herhaling te voorkomen;
- Zwaardere straffen (nu veelal boetes), inclusief een fokverbod, houdverbod of handelsverbod voor recidivisten;
- Malafide handelaren zijn vaak onderdeel van internationale netwerken. Er is daarom meer internationale samenwerking nodig.
- Het verplicht aantonen van vakbekwaamheid onder het Besluit houders van dieren en de limiet die gesteld is dat een teefje nog maar een nestje per jaar mag hebben, bieden mogelijkheden om controles uit te voeren op de noodzakelijke diploma's van fokker of handelaar en de opgegeven locatie.
- De gegevens uit de UBN aanvragen en gegevens van handelaren die veelvuldig adverteren op advertentiewebsites (Marktplaats) kunnen naast elkaar worden gelegd om zo opsporing van malafide praktijken te vergemakkelijken.

Chipregistratie en Europese aanpak

Nederland telt momenteel acht databanken waar de chip van een hond vastgelegd kan worden. Onderzoek van de WUR heeft echter aangetoond dat weinigen zich bewust zijn van de verplichte identificatie en registratie (I&R) en dat de naleving van de wet laag is. Voormalig Staatssecretaris Bleker signaleerde reeds in 2011 problemen met de I&R van paarden, en sindsdien is er vanuit de politiek geen concrete actie ondernomen om deze systemen sluitend te maken. Wij vermoeden dat er veel fraude plaatsvindt met het chippen en registreren van honden geïmporteerd uit het buitenland. Ook het Europese TRACES biedt teveel mogelijkheden om te frauderen. Voor een effectievere aanpak is betere regelgeving op EU-niveau noodzakelijk. Onze achterban zou graag zien dat dit soort malafide internationale handelaren opgespoord en vervolgd worden. Een petitie (www.fokoff.nl) van World Animal Protection met als doel lidstaten over te halen de verplichte I&R beter uit te voeren, haalde bijvoorbeeld in korte tijd bijna 50.000 handtekeningen op in Nederland.

Aanbevelingen:

- Nederlandse inzet voor een Europees sluitend en goed controlebaar systeem voor de fok, handel en chipregistratie van honden. Fokkers en handelaren dienen bij de competente autoriteiten geregistreerd te worden.
- Binnen de EU zou er een koppeling moeten komen van registratiesystemen van fokkers en handerlaren, en chip registratiesystemen. Idealiter werken lokale instanties de data effectief bij, bij

bijvoorbeeld het vinden van een dode hond. De databases in gebruik in verschillende landen zouden compatibel gemaakt moeten worden en er zou toegang moeten zijn door handhavende instanties in alle landen.

- Voorlichting over chipregistratie bij dierenartsen en consument.

Consumenten

De consument houdt de malafide handel in honden (onbewust) in stand. In een representatieve steekproef (juni 2015, opdrachtgever World Animal Protection) geeft maar liefst 40% van de Nederlandse *hondenbezitters* aan niet te weten waar ze op moeten letten om een verantwoord gefokte puppy aan te schaffen. De informatie die aan consumenten verschaft wordt op handelswebsites is in onze ogen dan ook onvoldoende. De overheid zou een grotere rol moeten spelen in de voorlichting aan de consument over de risico's van een impulsaankoop van een levend dier en de consequenties en kosten van het hebben van een huisdier.

Aanbevelingen:

- Het verplicht registeren van handelaren in levende dieren bij de handelswebsites, zodat de identiteit van een malafide handelaar later beter achterhaald kan worden.
- Bij alle advertenties van levende dieren op een handelswebsite wordt een link geplaatst naar een informatieve website/pagina waarop tips en adviezen worden gegeven over de aanschaf van zo'n dier en de verzorging.

Voor meer informatie over malafide hondenhandel kunt u contact opnemen met:

Lonneke Bakker (Vier Voeters): lonneke.bakker@vier-voeters.nl, tel: 0628839460

Rikkert Reijnen (IFAW): rreijnen@ifaw.org, tel: 0624580029

Dirk-Jan Verdonk (World Animal Protection), dirkjanverdonk@worldanimalprotection.nl, tel: 0610944431

Gezond Fokbeleid: reactie op 'FAIRFOK' Projectplan

De Dierencoalitie is ervan overtuigd dat Fairfok poogt het verbod van artikel 3.4 Besluit houders van dieren op het fokken van rashonden met erfelijke aandoeningen en/of schadelijke raskenmerken, te ondermijnen. Fairfok verandert niets aan de twee oorzaken van het enorme aantal erfelijke aandoeningen bij rashonden: raszuiver fokken en fokken volgens de rasstandaard.

Problemen: schadelijke raskenmerken en inteelt

Rashonden kennen ernstige gezondheidsproblemen. Daarvoor zijn twee oorzaken aan te wijzen:

- 1) Veel dieren worden gefokt op uiterlijke kenmerken die ten koste gaan van hun gezondheid.
- 2) Rasdieren kennen erfelijke afwijkingen als gevolg van het toepassen van inteelt. Inteelt versmalt de genetische basis van rassen en maakt de rassen kwetsbaar. Een hondenras als de Franse Bulldog kent bijvoorbeeld 68 verschillende erfelijke aandoeningen.¹

Achterban

Sinds LNV in 1988 de rashondenwereld bekritiseerde, zijn er talloze plannen door de RvB gemaakt. Veel van die plannen zijn door de eigen achterban afgeschoten. Ook Fairfok bevat een "ontsnappingsclausule" dat de achterban nog moet toestemmen².

Inteelt

Ook neemt de Raad van Beheer niet ondubbelzinnig afstand van inteelt en lijnteelt als fokmethoden. Het fokken met neef/nicht en halfbroer/halfzus is nog altijd toegestaan. Sterker nog, de Raad zet in op een

¹ Bron Incidentieonderzoek Universiteit Utrecht, april 2014 o.l.v. Professor Rothuizen in opdracht van EZ

² Fairfok blz 11

beperking van de *toename* van inteelt per generatie, in plaats van een reductie van de reeds aanwezige inteelt in de rassen.

DNA onderzoek

Fairfok hecht veel waarde aan DNA-onderzoek. *“Vanaf 2016 worden de klinische ziektebeelden die het gevolg zijn van erfelijke aandoeningen bij rashonden met behulp van DNA-diagnostiek in twee generaties bijna geheel teruggedrongen. Dit kan met behoud van de genetische variatie in de populatie, zonder dat daarbij dieren voor de fokkerij worden uitgesloten, die vanwege hun kenmerken belangrijk zijn voor het ras.”*³

Het is echter onmogelijk voor elk erfelijk defect een DNA-test te maken, laat staan binnen twee generaties. Dat stelt ook professor Rothuizen onder wiens leiding dit onderzoek uitgevoerd gaat worden. In een filmpje⁴ voor dierenartsen zegt hij dat DNA-onderzoek geen oplossing is voor schadelijke raskenmerken: de keuze van het uiterlijk is een bewuste keuze van de fokker. Daar verandert DNA-onderzoek niets aan. Aan de rasstandaard wil Fairfok echter niets veranderen. Professor Rothuizen stelt verder dat het niet realistisch is dat DNA-onderzoek een oplossing biedt voor polygenetische aandoeningen, dus van erfelijke ziektes die door meerdere genen bepaald worden, zoals epilepsie. Mogelijk dat DNA-onderzoek voor monogenetische aandoeningen een oplossing kan bieden, maar Fairfok biedt geen enkele garantie, noch deadline. Wel heeft professor Rothuizen in de Volkskrant laten weten 15 tot 20 miljoen euro nodig te hebben.

*“Er wordt niet meer gefokt met honden als het risico op gezondheids-, gedrags- en welzijnsproblemen te groot is of als de dieren niet meer zelfstandig en natuurlijk kunnen functioneren. Zo nodig wordt er gestopt met het fokken met honden waarbij dergelijke problemen onvermijdelijk zijn”.*⁵

Er is meer dan voldoende wetenschappelijk onderzoek waaruit blijkt dat veel hondenrassen zo ziek zijn, dat ze niet meer te redden zijn (als men dat zou willen) of dat er vele, vele generaties zieke honden aan voorafgaan.

Het belangrijkste punt van kritiek is dat de oorzaken van alle ellende, een te smalle genetische basis en inteelt, en de rasstandaarden, niet aangepast worden om te voldoen aan artikel 3.4 Besluit houders van dieren.

Besluit houders van dieren⁶

De staatssecretaris heeft een aantal maal de hoop uitgesproken dat de rashondenwereld voor een oplossing gaat zorgen. Fairfok biedt die oplossing niet. Er zijn geen garanties, de wetenschappelijke onderbouwing ontbreekt, de kosten kunnen uit de hand lopen, er zijn geen deadlines en resultaatverplichtingen en vooral, het doet niets aan het feit dat fokkers van rashonden fokken in strijd met artikel 3.4, lid 1 en leden 2a, 2b en 2d, Besluit houders van dieren.

³ Fairfok blz 9

⁴ Zie http://www.vetvisuals.com/nl_NL/ip-digitaal/maatschappelijk/erfelijke-ziekten-bij-rashonden

⁵ Fairfok blz 8

⁶Artikel 3.4 Besluit houders van dieren: Fokken met gezelschapsdieren

- 1. Het is verboden te fokken met gezelschapsdieren op een wijze waarop het welzijn en de gezondheid van het ouderdier of de nakomelingen wordt benadeeld.
- 2. In ieder geval wordt bij het fokken, bedoeld in het eerste lid, voor zover mogelijk voorkomen dat:
 - a. ernstige erfelijke afwijkingen en ziekten worden doorgegeven aan of kunnen ontstaan bij nakomelingen;
 - b. uiterlijke kenmerken worden doorgegeven aan of kunnen ontstaan bij nakomelingen die schadelijke gevolgen hebben voor welzijn of gezondheid van de dieren;
 - d. voortplanting op onnatuurlijke wijze plaatsvindt;

De staatssecretaris moet gaan handhaven en niet haar hoop stellen in weer een rapport van de RvB. De RvB en de rashondenwereld hebben sinds minstens 1988 de kans gehad orde op zaken te stellen, nu ze dit niet gedaan hebben, is de overheid verplicht in te grijpen.

Handhaving nodig

Wij dringen er daarom bij uw commissie op aan dat het Besluit houders van dieren artikel 3.4 zonder vertraging gehandhaafd gaat worden. Het is al ingegaan op 1 juli 2014 en het is onbegrijpelijk dat deze wet zo lang blijft liggen.⁷ Anders dan de staatssecretaris stelt is er sprake van een verbod en niet van een open norm. Dat artikel 3.4 Bhvd nog ingevuld moet worden blijkt niet uit de geschiedenis van de totstandkoming van de wet. Bovendien is er meer dan voldoende wetenschappelijke kennis over met name erfelijke aandoeningen, in het bijzonder schadelijke raskenmerken.

Sociale hond

Tot slot dient opgemerkt te worden dat ook een goede socialisatie belangrijk is voor het welzijn van de hond en eigenaar, om angstig gedrag (kennelsyndroom) en angstagressie te voorkomen. De Raad van Beheer schrijft hierover dat dit een belangrijk onderwerp is en daarom uitdrukkelijk wordt meegenomen in de communicatie⁸. Het projectplan noch artikel 3.22⁹ Besluit houders van dieren vullen echter de vereisten voor voldoende socialisatie nader in, waardoor handhaving op socialisatie van honden vrijwel onmogelijk wordt. Nadere invulling van dit artikel en specifieke toetsingscriteria ten behoeve van handhaving zal niet alleen zorgen voor meer sociale honden, maar bieden ook aanknopingspunten voor de aanpak van broedfokkers.

Voor meer informatie over Fairfok kunt u contact opnemen met:

Hans Baaij (Stichting Dier en Recht): hans@dierenrecht.nl, tel: 020-6177757/ 06-26676868

Frank Wassenberg (Sophia-Vereeniging): f.wassenberg@sophia-vereeniging.nl, tel: 020-6236167

⁷ Voor zover bekend heeft de NVWA dit artikel nog niet toegepast.

⁸ Fairfok blz 27, paragraaf 3.5.4

⁹ **Artikel 3.22 Besluit houders van dieren: Socialisatie**

Indien een gezelschapsdier in een inrichting verblijft tijdens de periode waarin het dier ontvankelijk is voor socialisatie, wordt ervoor zorg gedragen dat het dier:

- a. went aan de omgang met de mens en relevante diersoorten en aan houderijomstandigheden en
- b. in voldoende mate in de gelegenheid is tot het leren en tonen van soorteigen gedrag.